

Klasa:
Urbroj:
Zagreb,

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o javnoj uporabi hrvatskoga jezika (predlagatelj: Klub zastupnika Hrvatskih laburista - Stranke rada)
- mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 612-01/12-01/01, urbroja: 65-12-03, od 12. siječnja 2012. godine

Na temelju članka 110. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o javnoj uporabi hrvatskoga jezika (predlagatelj: Klub zastupnika Hrvatskih laburista - Stranke rada), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o javnoj uporabi hrvatskoga jezika, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora, podnio Klub zastupnika Hrvatskih laburista - Stranke rada, aktom od 12. siječnja 2012. godine, iz sljedećih razloga:

Odredbom članka 12. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 - pročišćeni tekst) utvrđuje se da je u Republici Hrvatskoj u službenoj uporabi hrvatski jezik i latinično pismo. Također, propisano je da se u pojedinim lokalnim jedinicama uz hrvatski jezik i latinično pismo u službenu uporabu može uvesti i drugi jezik te ćirilčno ili koje drugo pismo pod uvjetima propisanim zakonom. Time je Ustavom Republike Hrvatske utvrđena obveza svih tijela državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave na obveznu uporabu hrvatskoga jezika i latiničnog pisma.

Uporaba jezika nacionalnih manjina regulirana je člankom 15. Ustava Republike Hrvatske, a posebno je uređena Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, br. 155/2002, 47/2010, 80/2010 i 93/2011). Također, uporaba hrvatskoga jezika u medijima i drugim sredstvima javne komunikacije, u obrazovanju, znanosti i kulturi, kao i u poslovnoj komunikaciji, regulirana je posebnim propisima, pa se stoga ne može prihvatiti tvrdnja predlagatelja da ne postoji sustavna zakonska regulativa i obveza uporabe hrvatskoga jezika u različitim područjima društvenog života u Republici Hrvatskoj.

Primjerice, odredbom članka 6. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/2008, 86/2009, 92/2010, 105/2010, 90/2011 i 16/2012) propisano je da nastavu i druge oblike odgojno-obrazovnog rada, školske ustanove izvode na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu. Odredbom članka 4. Zakona o elektroničkim medijima (Narodne novine, br. 153/2009 i 84/2011) propisano je da su pružatelji medijskih usluga dužni objavljivati program na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu ili u prijevodu na hrvatski jezik, a člankom 2. Zakona o audiovizualnim djelatnostima (Narodne novine, br. 76/2007 i 90/2011) propisano je da će se u obavljanju audiovizualnih djelatnosti posebno skrbiti o očuvanju hrvatskoga jezika i kulturnog identiteta. Obveza uporabe hrvatskog jezika i latiničnog pisma u nazivima pravnih osoba propisana je Zakonom o trgovačkim društvima (Narodne novine, broj 152/2011 - pročišćeni tekst), Zakonom o ustanovama (Narodne novine, br. 76/93, 29/97, 47/99 i 35/2008), te Zakonom o udrugama (Narodne novine, br. 88/2001 i 11/2002).

U odnosu na pojedine odredbe predmetnog Prijedloga zakona, Vlada Republike Hrvatske ističe da se predloženim zakonom nije definiralo što se razumijeva pod pojmom javne uporabe, zbog čega su pojedini članci predloženog zakona nejasni u smislu određivanja primjene hrvatskoga jezika u različitim područjima društvenog života u Republici Hrvatskoj. Primjerice, odredbom članka 2. propisuje se da javnu uporabu hrvatskoga jezika na pojedinim područjima javnog sporazumijevanja, osim ovoga zakona, mogu određivati i posebni zakonski i podzakonski propisi tih područja, međutim, nije jasno što se razumijeva pod pojedinim područjima javnog sporazumijevanja.

Osim navedenoga, odredbom članka 3. Prijedloga zakona određeno je da se na područjima lokalne samouprave u kojima žive pripadnici nacionalnih manjina, a u skladu s odredbama Ustava Republike Hrvatske i drugih propisa, javna uporaba jezika nacionalnih manjina kao službenih jezika određuje onako kako predloženi zakon određuje uporabu hrvatskoga jezika kao službenoga jezika Republike Hrvatske. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je odredbama članaka 10. i 12. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, na različit način uređeno ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina na javnu uporabu jezika i pisma kojim se služe u odnosu na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina na području jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Naime, odredbom članka 10. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da se pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo slobodno služiti svojim jezikom i pismom, privatno i javno, uključujući pravo na jezik i pismu kojim se služe isticati oznake, napise i druge informacije u skladu sa zakonom, dok je odredbom članka 12. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano pravo i uvjeti za ostvarivanje prava na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalne manjine. Dakle, iz navedene odredbe članka 10. Ustavnog zakona razvidno je da se ostvarivanje prava na javnu uporabu, odnosno prava na javno služenje jezikom i pismom nacionalne manjine, ne ograničava na određeni teritorij, za razliku od ostvarivanja prava na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih

manjina koje se ostvaruje samo na području jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima je ispunjen barem jedan od uvjeta propisan člankom 12. Ustavnog zakona.

Slijedom navedenoga, u predloženoj odredbi članka 3. Prijedloga zakona nije načinjena jasna razlika između javne uporabe i ravnopravne službene uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina, odnosno predlagatelj nije vodio računa o odgovarajućim odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, br. 51/2000 i 56/2000), te je stoga predložena odredba nejasna i neprimjenjiva.

Nadalje, odredba članka 22. Prijedloga zakona, kojom se propisuje da su imena obrta, prodavaonica, ugostiteljskih objekata i drugih lokala ili poslovnih prostora, drugačija od onih pod kojim je registrirana pravna ili fizička osoba vlasnika, obvezatno na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, nije jasna, s obzirom na to da fizička ili pravna osoba mora koristiti naziv na način na koji je registrirana, zavisno da li se radi o obavljanju djelatnosti obrta ili trgovačkog društva.

Također, Vlada Republike Hrvatske napominje da su odredbe predloženog zakona koje se odnose na obveze Ministarstva kulture vezane uz kulturna događanja, nejasne i neprimjenjive. Osim toga, propisuje se odgovornost Ministarstva kulture za provedbu inspekcijskog nadzora za područja za koje nije organizirana posebna inspekcijska služba, te se navedenome nalaže obveza donošenja naputaka i podzakonskih akata.

S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je djelokrug Ministarstva kulture propisan odredbom članka 24. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine, br. 150/2011 i 22/2012), iz kojega proizlazi da Ministarstvo kulture nije nadležno tijelo za obveze propisane Prijedlogom zakona o javnoj uporabi hrvatskoga jezika, uz napomenu da je uporaba hrvatskoga jezika već uređena nizom propisa vezanih uz djelokrug navedenog Ministarstva.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske napominje da je Ugovorom o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji predviđeno da Republika Hrvatska 1. srpnja 2013. godine postane punopravna članica Europske unije, a hrvatski jezik ujedno postaje jednim od službenih jezika Europske unije. Time je položaj hrvatskoga jezika utvrđen pravnim odredbama na kojima se temelji pravna stečevina Europske unije.

Naime, u svojim pravnim aktima, Europska unija se jasno odredila prema njegovanju i poštivanju kulturne i jezične raznolikosti koju baštini povijesna, ali i suvremena Europa. Također, jasno se ističe da je jezik temelj identiteta pojedinoga čovjeka i naroda, te da politička i gospodarska zajednica Europske unije svoju snagu crpi upravo u čuvanju i njegovanju višejezičnosti i kulturne raznolikosti svojih 500 milijuna građana, te se službeno i javno u Europskoj uniji potiče pravo svakoga naroda da piše i govori svojim vlastitim jezikom. Stoga će položaj hrvatskoga jezika kao jednog od službenih jezika Europske unije omogućiti građanima Republike Hrvatske pravo na podnošenje peticije Europskom parlamentu, pravo na obraćanje Europskom ombudsmanu, te na obraćanje institucijama i savjetodavnim tijelima Unije na hrvatskom jeziku, kao i pravo na odgovor na istom jeziku. Također, svi zakonodavni akti Europske unije moraju se prevoditi na sve službene jezike Europske unije pa će tako, od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, cjelokupno zakonodavstvo Europske unije biti dostupno i na hrvatskom jeziku.

Osim toga, potrebno je ukazati i na načelo pravne stečevine Europske unije o zabrani diskriminacije između državljana država članica koje bi proizlazilo iz neproporcionalnog uvjetovanja poznavanja nacionalnog jezika. S tim u vezi, potrebno je istaknuti da je tijekom procesa pregovora o pristupanju Europskoj uniji Republika Hrvatska uskladila svoje nacionalno zakonodavstvo s pravnom stečevinom Europske unije u pogledu zabrane neproporcionalnog uvjetovanja poznavanja hrvatskoga jezika prilikom pružanja određenih usluga ili obavljanja poslovnih djelatnosti.

U odnosu na financijski učinak donošenja predloženog zakona potrebno je napomenuti da, iako predlagatelj ocjenjuje da za provedbu zakona nije potrebno osigurati posebna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske, iz predloženih zakonskih odredbi proizlazi da provedbom ovoga zakona mogu proizaći određene financijske obveze za državni proračun, koje predlagatelj nije procijenio. Primjerice, provedba predloženog zakona koja se odnosi na djelokrug Ministarstva kulture zahtijevala bi značajna sredstva jer se propisuju novi uvjeti za programe međunarodnih kulturnih manifestacija, te se propisuje ustrojavanje novih službi za provođenje nadzora. Slijedom navedenoga, nije jasno na koji bi se način navedene obveze ostvarile bez korištenja dodatnih sredstava iz državnog proračuna, te je Vlada Republike Hrvatske mišljenja da bi provedba predloženog zakona imala fiskalni učinak na državni proračun, te da predlagatelj u ocjeni sredstava potrebnih za provedbu ovoga zakona, navedeno nije procijenio i obrazložio.

Zaključno, Vlada Republike Hrvatske napominje da je briga o uporabi hrvatskoga jezika stalna potreba koja zahtijeva sustavan i trajan proces, a sustavnost uporabe hrvatskoga jezika ne može se osigurati jednim zakonom. Vlada Republike Hrvatske ocjenjuje da se efikasniji učinak postiže odgovornom brigom o uporabi hrvatskoga jezika u svakoj djelatnosti zasebno, odnosno da se uporaba hrvatskoga jezika i latiničnog pisma u Republici Hrvatskoj osigurava i dosljednom primjenom Ustava Republike Hrvatske i postojećih zakona. Stoga je Vlada Republike Hrvatske mišljenja da nije potrebno regulirati uporabu hrvatskoga jezika ovakvim općim propisom, a posebno uzimajući u obzir da će hrvatski jezik postati jednim od službenih jezika Europske unije, kako je to i utvrđeno u pravnoj stečevini Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila doc. dr. sc. Željka Jovanovića, dr. med., mr. oec., ministra znanosti, obrazovanja i sporta, Mariju Lugarić, zamjenicu ministra znanosti, obrazovanja i sporta, te Ankicu Nježić, pomoćnicu ministra znanosti, obrazovanja i sporta.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović